

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Шпіляревич В.В.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підготовки до семінарських (практичних) занять
з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»
для здобувачів заочної форми навчання
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПІ «Право»
(6 семестр)

Івано-Франківськ, 2024

Схвалено на засіданні кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Протокол № 5 від 28 листопада 2024 року).

Затверджено на засіданні Науково-методичної ради Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Протокол № 2 від 29 листопада 2024 року).

Шпіляревич В. В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право України» для здобувачів заочної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 081 «Право», спеціальності 081 «Право», ОПП «Право» (6 семестр). Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2024 29 с.

Методичні вказівки містять в собі основні питання, що виносяться для обговорення на семінарських (практичних) заняттях, а також питання, які пов'язані з аналізом положень окремих нормативно-правових актів і судової практики, та практичні завдання, вивчення (розв'язання) яких є необхідним для засвоєння на практиці теоретичних знань щодо розмежування (відмежування) від інших суміжних складів кримінальних (адміністративних) правопорушень та забезпечення правильної їх кваліфікації. До кожної теми подано список рекомендованої літератури, який доцільно опрацювати.

Методичні вказівки призначені для здобувачів закладів вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни «Кримінальне право України».

© Шпіляревич В.В., 2024

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ.....	5
Семінарське (практичне) заняття № 1.....	5
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ	
Семінарське (практичне) заняття № 2.....	11
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ	
Семінарське (практичне) заняття № 3.....	16
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	
Семінарське (практичне) № 4.....	22
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ	

ВСТУП

Підготовка висококваліфікованих юристів передбачає ґрунтовне вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право України», яке, як відомо, належить до фундаментальних публічних галузей права. Вивчення Особливої частини кримінального права являється завершальним етапом у процесі освоєння навчальної дисципліни в цілому. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання переважна частина освоєння навчального матеріалу з «Кримінального права України» припадає на самостійне вивчення, що є невід'ємною частиною освітнього процесу.

Семінарські (практичні) заняття також є складовою освітнього процесу, при підготовці до яких здобувач вищої освіти повинен детальніше опрацювати норми кримінального законодавства. Метою семінарських (практичних) занять є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу, який стосується поняття, системи та значення Особливої частини кримінального права України; сучасних завдань протидії з боку держави протиправній поведінці; підстав та принципів кваліфікації конкретних кримінально протиправних посягань, передбачених чинним КК України тощо. До кожної теми семінарського (практичного) заняття поданий конкретизований перелік питань, які будуть розглядатися на відповідному семінарському (практичному) занятті, а також перелік рекомендованої літератури (монографії, статті у періодичних фахових виданнях, нормативно-правові акти, судова практика), які необхідно використовувати при підготовці до семінарського (практичного) заняття.

З метою набуття здобувачами вищої освіти практичних навиків застосування закону про кримінальну відповідальність та навчитися здійснювати правильну у суворій відповідності до закону кваліфікацію кримінальних правопорушень до всіх тем, які винесені і на обговорення, подані практичні завдання.

При виконанні практичних завдань здобувач вищої освіти повинен уважно ознайомитися із фабулами задач, звернути увагу на подані обставини, які будуть відігравати важливу роль у процесі їх розв'язання. При вирішенні задач здобувачі вищої освіти повинні не тільки називати ту чи іншу кримінально-правову норму, у відповідності до якої дається юридична оцінка вчиненого діяння, але й відповідним чином аргументувати свою позицію шляхом детального аналізу відповідного складу кримінального правопорушення. Для правильного вирішення завдання та його обґрунтування здобувачам вищої освіти необхідно звертатися до нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у конкретній сфері життєдіяльності суспільства, яка стала предметом кримінально-правового розгляду, та матеріалів судової практики.

СЕМІНАРСЬКІ (ПРАКТИЧНІ) ЗАНЯТТЯ

Семінарське (практичне) заняття № 1

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ БЕЗПЕКИ РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту», здобувачі повинні: знати, що є родовим та видовими об'єктами кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатацією транспорту; володіти інформацією про види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту за відповідними критеріями; правильно здійснювати об'єктивно-суб'єктивну характеристику основних складів кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту; при кваліфікації відповідних кримінальних правопорушень здійснювати посилення на чинне кримінальне законодавство України, інші нормативно-правові акти та матеріали судової практики, що стосуються цієї теми.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття, загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

2. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту:

2.1. Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.2. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.4. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації (ст. 287 КК України). Поняття і склад цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.5. Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.6. Порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 КК України). Поняття і склад цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Проаналізуйте положення:

1. Чинного КК України та КК України 1960 року в частині регламентації відповідальності за посягання на суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки руху та експлуатації транспорту.

2. Конвенції ООН «Про дорожній рух» від 8 листопада 1968 року № 995_041.

3. Конвенції ООН «Про дорожні знаки та сигнали» від 8 листопада 1968 року № 995_902 (Віденської конвенції 1968 року).

4. Постанови Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

5. Судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

5.1. [Огляд судової практики Касаційного кримінального Суду у складі Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами \(стаття 286 Кримінального кодексу України\).](#)

5.2. [Відсутність складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК.](#)

5.3. [Протиправне заволодіння несправним моторолером з метою заволодіти його окремими частинами помилково перекваліфіковане з ч. 2 ст. 289 на ч. 2 ст. 185 КК.](#)

5.4. [Пішохід як суб'єкт злочину, передбаченого ст. 291 КК.](#)

5.5. [Несправний транспортний засіб як предмет складу злочину, передбаченого ст. 289 КК.](#)

5.6. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.](#)

5.7. [Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.](#)

5.8. [Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.](#)

III. Визначте критерії розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень:

1) ст. 277 та ст. ст. 279, 292 КК України;

2) ст. 286 та ст. ст. 276, 281, 286-1 КК України;

3) ст. 287 та ст. 286 КК України;

4) ст. 289 та ст. ст. 185, 186, 187, 278, КК України;

5) ст. 291 та ст. 281, 286 КК України.

IV. Практичні завдання:

1. Восени о 22.30 Короленко їхав пішохідною частиною дороги на електросамокаті, обладнаному двигуном потужністю 1 кВт. Петро не впорався з керуванням, та вчинив наїзд на двох пішоходів, які рухались у попутному напрямку. В результаті наїзду одному з пішоходів було спричинено тривалий розлад здоров'я. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Варіант 1. Чи змінилася б кваліфікація, якби самокат був обладнаний

двигуном потужністю 3,5 кВт?

Варіант 2. Чи змінилася б кваліфікація, якби потерпілому було заподіяно короточасний розлад здоров'я?

2. Графін та Іпатов запропонували неповнолітньому Дубчаку покататися на іномарці. Компанія відімкнула автомобіль «Рено Лагуна», що належав Хохлову і стояв на вулиці Бельведерській у м. Івано-Франківську, та на ньому проїхали до м. Тисмениці, повернулися назад і поставили автомобіль на попереднє місце. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

3. О 22.30 Петренко їхав дорогою міста у напрямку автомобільної заправки на мопеді з об'ємом двигуна 49,9 см³ з несправним освітленням. Петренко не впорався з керуванням, поміняв напрямок руху в сторону узбіччя, де в цей час у попутному напрямку йшли два пішоходи. В результаті наїзду один з пішоходів отримав тілесні ушкодження у вигляді закритої травми черепа, розриву селезінки, внутрішньочеревної кровотечі, гематоми хвоста підшлункової залози. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

4. Васильчук та Глібчук вирішили викрасти катер «Ямарін», який належав Руслану і був пришватований на Трухановому острові. Зламавши систему захисту, вони вночі викрали катер і повели його Дніпром, щоб заховати. Не впоравшись з керуванням, вони стикнулися з катером «Десна», де був Дмитренко та Оленчук. Катер «Десна» одержав значні пошкодження і почав тонути. Васильчук та Глібчук допомоги потерпілим не надали і втекли. Дмитренко та Оленчук плавали в холодній воді 20 хвилин і були врятовані річковим патрулем. Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Варіант 1. Річковий патруль врятував лише Дмитренка, оскільки Оленчук загинула, тому що вона не вміла плавати.

Варіант 2. Річковий патруль не врятував нікого, тому що Дмитренко та Оленчук потонули, оскільки не вміли плавати.

5. Павло повертався із Польщі через пункт пропуску Будомеж-Грушів. Оскільки була велика черга, то Павло тишком попивав пиво, щоб згаяти час. Вже на стороні України Павло розігнав машину до 80 км/год, але асфальтове покриття закінчилось раптовим обривом і автомобіль підкинуло та понесло ґрунтовою дорогою в напрямку п'ятиметрового кювету. З метою уникнення небезпеки Павло різко повернув кермо ліворуч і направив автомобіль через зустрічну смугу в напрямку бічної частини, де йшла бабця-пішохід. При цьому Павло постійно сигналив, сподіваючись що бабця відскочить. Однак остання не встигла зорієнтуватись і загинула на місці. У крові Павла було виявлено 0.6 проміле етанолу. Жодних дорожніх знаків про вибоїни на дорозі або про погане дорожнє покриття не було. Обурені трагедією і тривалим невиконанням робіт по ремонту дороги Грушів-Львів мешканці села

перекрили трасу на 1 день, не пропускаючи жоден транспорт, внаслідок чого роботу пункту пропуску Будомеж-Грушів було паралізовано, оскільки в черзі стояло 1500 автомобілів). Дайте кримінально-правовий аналіз ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Європейська конвенція про покарання за дорожньо-транспортні злочини від 30 листопада 1964 року № 052.
2. Конвенція ООН «Про дорожні знаки та сигнали» від 8 листопада 1968 року № 995_902 (Віденська конвенція 1968 року).
3. Конвенція ООН «Про дорожній рух» від 8 листопада 1968 року № 995_041.
4. Резолюція ООН від 31 серпня 2020 року № 74/299 «Підвищення безпеки дорожнього руху в усьому світі».
5. Конституція України : Основний Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
7. Кримінальний кодекс України : закон України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
8. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
9. Про автомобільний транспорт : закон України від 5 квітня 2001 року № 2344-III.
10. Про внутрішній водний транспорт : закон України від 3 грудня 2020 року № 1054-IX.
11. Про дорожній рух : закон України від 30 червня 1993 року № 3353-XII.
12. Про залізничний транспорт : закон України від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР.
13. Про міський електричний транспорт : закон України від 29 червня 2004 року № 1914-IV.
14. Про транспорт : закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР.
15. Про трубопровідний транспорт : закон України від 15 травня 1996 року № 192/96-ВР.
16. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України» : Наказ Державної Авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 6 лютого 2017 року № 66/73.
17. Про затвердження Правил судноплавства на внутрішніх водних шляхах України : Наказ Міністерства транспорту України від 16 лютого 2004 року № 91.
18. Про правила поведінки громадян на залізничному транспорті : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 1995 року № 903.

19. Про правила дорожнього руху : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306.

20. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1360-р.

21. Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 14 від 23 грудня 2005 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05#Text>.

22. Про судову практику у справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 6 листопада 2009 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700-09#Text>.

23. [Огляд судової практики Касаційного кримінального Суду у складі Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами \(стаття 286 Кримінального кодексу України\).](#)

24. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 20 травня 2019 року до 24 травня 2019 року (п. 2.2. [Відсутність складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК](#)).

25. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 10 червня 2019 року до 14 червня 2019 року (п. 3.7. [Пішохід як суб'єкт злочину, передбаченого ст. 291 КК](#)).

26. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 липня 2019 року до 5 липня 2019 року (п. 3.4. [Несправний транспортний засіб як предмет складу злочину, передбаченого ст. 289 КК](#)).

27. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 12 серпня 2019 року до 16 серпня 2019 року (п. 3.3. [Протиправне заволодіння несправним моторолером з метою заволодіти його окремими частинами помилково перекваліфіковане з ч. 2 ст. 289 на ч. 2 ст. 185 КК](#)).

28. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року до 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту](#)).

29. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2021 року до 30 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту](#)).

30. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту](#)).

31. Бабанін С. В. Кваліфікація порушення чинних на транспорті правил : методичні рекомендації. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 48 с.

32. Дудоров О. О., Дудорова К. Б. Незаконне заволодіння транспортним засобом: проблеми кваліфікації та вдосконалення кримінального закону. *Науковий юридичний електронний журнал*. 2020. № 2. С. 307–315.

33. Кримінальне право України. Особлива частина / За ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. К., «Юрінком Інтер», 2010. 720 с.

34. Мисливий В. А. Злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : монографія. Дніпропетровськ : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ, 2004. 380 с.

35. Осадчий В. І. Злочини проти безпеки та експлуатації транспорту : монографія. Київ : Вид-во Європейського ун-ту, 2011. 151 с.

36. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

37. Рудик М. М. Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації автомобільного транспорту в Україні: монографія. Київ. 2023. 445 с.

38. Федчун Н. О. Правова й соціальна сутність транспортних злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. Ч. 1. С. 142–145.

39. Шармар О. М. Аналіз законодавчих ініціатив щодо посилення кримінальної відповідальності за порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту. *Науковий Вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Вип. 69. С. 379–382.

40. Шпіляревич В. В. Окремі аспекти дослідження безпосереднього об'єкта та предмета незаконного заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України). *Новітні кримінально-правові дослідження – 2021 : Альманах наукових праць*. Миколаїв, 2021. С. 145–151.

41. Щупаківський Р. В. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння чужим транспортним засобом : монографія. Київ : Атіка, 2007. 160 с.

42. Юхно О. О. [Кримінальна відповідальність за пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів](#) : монографія. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2009. 251 с.

Семінарське (практичне) заняття № 2

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності», здобувачі повинні: знати, що є родовим об'єктом кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності; володіти інформацією про види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності за відповідними критеріями; правильно здійснювати об'єктивно-суб'єктивну характеристику основних складів кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності; знати, що таке «громадський порядок», «громадська безпека», «громадська моральність»; які моральні засади суспільства виступають у якості безпосередніх об'єктів кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності; володіти інформацією про речі матеріального світу, які можуть виступати в якості предметів чи засобів і знарядь вчинення відповідних кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності; при кваліфікації відповідних кримінальних правопорушень здійснювати посилання на чинне кримінальне законодавство України, інші нормативно-правові акти та матеріали судової практики, що стосуються цієї теми.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття, загальна кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

2. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень проти громадського порядку та моральності:

2.1. Групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.2. Масові заворушення (ст. 294 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.3. Хуліганство (ст. 296 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.4. Жорстоке поводження з тваринами (ст. 299 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.5. Створення або утримання місць розпусти і звідництво (ст. 302 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.6. Сутенерство або втягнення особи в зайняття проституцією (ст. 303 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.7. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та

особливості його кваліфікації.

II. Проаналізуйте положення:

1. Постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 року № 10 «Про судову практику у справах про хуліганство».

2. Постанови Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 року № 4 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».

3. Судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

3.1. Кваліфікація дій за ч. 4 ст. 296, ч. 1 ст. 263 КК; п. 2.7 Перекваліфікація дії з ч. 4 ст. 296 на ч. 1 ст. 296 (щодо виходу судів нижчих ланок за межі обвинувачення).

3.2. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

3.3. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

3.4. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

3.5. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

3.6. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

3.7. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.

III. Визначте критерії розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень:

1) ст. 293 та ст. 294 КК України;

2) ст. 296 та ст. ст. 293, 297 КК України;

3) ст. 299 та ст. 296 КК України;

4) ст. 302 та ст. 303 КК України;

5) ст. 304 та ст. 151-1 КК України.

IV. Визначте критерії відмежування суміжних складів правопорушень:

1) ст. 296 КК України та ст. 173 КУпАП;

2) ст. 299 КК України та ст. 89 КУпАП.

V. Практичні завдання:

1. 28-річного Глухова, 17-річного Маслова та 13-річного Супруна було затримано у приміщенні квартири при спробі вчинити крадіжку. В ході досудового розслідування було встановлено, що зазначеними особами успішно вчинено ряд таких крадіжок. При цьому 17-річного Маслова схилив

до участі в кримінальних правопорушеннях 28-річний Глухов, а ось 13-річному Супруну запропонував приєднатися до протиправної діяльності сам Маслов, розповівши про легкість та переваги такого способу заробляння грошей. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Колкін неодноразово у себе вдома виготовляв самогон для власного споживання. Дуже часто за його «роботою» спостерігав 14-річний син Олег. Перевіряючи якість виготовленого самогону, Колкін пояснював Олегу, що цей міцний напій бадьорить, надає сил, має зігріваючі властивості та робить чоловіка мужнішим. Під час вечері у цій сім'ї, незважаючи на присутність Олега, Колкін завжди вживав самогон, позитивно висловлюючись на кшталт «добре пішла», «тепер полегшало» тощо. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Проходячи біля вогнища, де громадяни варили гриби, п'яний Євстаєв пристав до Чапліної, вимагаючи, щоб вона пішла з ним прогулятися у ліс. У відповідь на відмову Чапліної, Євстаєв схопив її за плече, порвав на ній кофту, а потім, нецензурно лаючись, наніс каменем удар по обличчю підлітка Лепьошкіна, який був поруч, чим заподіяв йому легке тілесне ушкодження. Потім Євстаєв, ударивши ногою по каструлі з грибами, перекинув її у вогонь і пішов у ліс. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. З метою незаконного заволодіння чужим майном Гладков проник у приватний будинок. Однак на виході із нагробованим його зустріла власниця майна, до якої він застосував насильство, спричинивши їй втрату працездатності на 28%. Після цього Гладков вибіг на територію присадибної ділянки, де побачив, що дорогу йому перегородив розлючений великий пес. Маючи намір швидше залишити місце вчинення кримінального правопорушення, Гладков підібрав із землі металеву палицю, та почав завдавати собаці удари, внаслідок чого вона померла на місці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Буляєв, перебуваючи у стані сп'яніння, чіплявся до перехожих, гучно лаявся та непристойно поводився. На зауваження одного з перехожих Зеленова про неприпустимість такої поведінки та прохання її припинити, Буляєв спочатку штовхнув його, а потім почав завдавати ударів по тулубу й обличчю, чим спричинив останньому тривалий розлад здоров'я. Після цього Буляєв пішов далі у напрямку власного дому. Біля під'їзду його наздогнав Корягін, який бачив побиття Буляєвим Зеленова і зробив спробу затримати останнього. Між Буляєвим і Корягіним зав'язалась бійка, у процесі якої Буляєв підняв залізну трубу, що лежала неподалік від під'їзду та наніс нею удар по голові Корягіна. Від отриманого забиття головного мозку Корягін помер на місці. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конституція України : Основний Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
2. Кримінальний кодекс України : закон України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
3. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X.
5. Про захист суспільної моралі : закон України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV.
6. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від 22 червня 2000 року № 1835-III.
7. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.
8. Про захист тварин від жорстокого поводження : закон України від 21 лютого 2006 року № 3447-IV.
9. Про затвердження правил транспортування тварин : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року № 1402.
10. Про судову практику в справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 22 грудня 2006 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>.
11. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 2 від 27 лютого 2004 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>.
12. Про практику застосування судами при розгляді справ окремих норм матеріального права щодо кваліфікації хуліганства : Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-192/0/4-13 від 30 січня 2013 року. Режим доступу: URL: file:///C:/Users/User/AppData/Local/Temp/Chcks_2013_2_16.pdf.
13. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 20 травня 2019 року до 24 травня 2019 року (п. 2.6. [Кваліфікація дій за ч. 4 ст. 296, ч. 1 ст. 263 КК](#); п. 2.7 [Перекваліфікація дії з ч. 4 ст. 296 на ч. 1 ст. 296 \(щодо виходу судів нижчих ланок за межі обвинувачення\)](#)).
14. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).
15. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року по 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).

16. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за червень 2021 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

17. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за вересень 2021 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

18. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності](#)).

19. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності](#)).

20. Горпинюк О. П. Актуальні проблеми кваліфікації складів злочинів проти моральності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 3. С. 184–188.

21. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: монографія. Київ : Інтерсервіс, 2012. 907 с.

22. Кузнецов В. В., Семчук Н. О., Чабанюк В. Д. Кримінально-правова охорона моральності неповнолітніх: порівняльно-правове дослідження : монографія. К.: ФОП Кандиба Т. П., 2017. 276 с.

23. Ландіна А. В. Кримінально-правові проблеми відповідальності за деякі злочини проти статевої моральності (ст. 302 Кримінального кодексу України). *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2007. № 2. С. 111–118.

24. Налуцишин В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України) : монографія. Х.: Харків юридичний, 2009. 252 с.

25. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

26. Топольскова І. О. Боротьба із втягненням неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську діяльність : монографія. Луганськ : РВВ ЛАВС, 2003. 192 с.

27. Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії : монографія / В. В. Шаблистий, О. А. Галемін ; за заг. ред. д.ю.н., доц. В. В. Шаблистою. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.

28. Ющик О. І. Жорстоке поводження з тваринами: кримінально-правовий аспект. *Приватне та публічне право*. 2022. № 2. С. 46–51.

Семінарське (практичне) заняття № 3

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ ТА ІНШІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення», здобувачі повинні: знати поняття «наркотичні засоби», «психотропні речовини», «аналоги наркотичних засобів/психотропних речовин», «прекурсори»; розуміти суспільну небезпечність «наркотичних» кримінальних правопорушень; володіти інформацією про родовий об'єкт зазначеної групи кримінальних правопорушень, їх класифікацію; уміти охарактеризувати об'єктивно- суб'єктивні елементи основних складів кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України, інші нормативно-правові акти та матеріали судової практики, що стосуються цієї теми.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та їх значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.

2. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення:

2.1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.2. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.3. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.4. Посів або вирощування снотворного маку чи конопель (ст. 310 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.5. Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 314 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

2.6. Незаконне публічне вживання наркотичних засобів (ст. 316 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Проаналізуйте положення:

1. Постанови Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770 «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів».

2. Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 року № 188 про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу».

3. Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 квітня 2013 року № 321 «Про визначення понять «великі» та «особливо великі» розміри фальсифікованих лікарських засобів».

4. Постанови Пленуму Верховного Суду України № 4 від 26 квітня 2002 року «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

5. Узагальнення Верховного суду України № 0011700-08 від 1 січня 2008 року «Про практику розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

6. Судових рішень Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

6.1. [Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по травень 2020 року.](#)

6.2. [Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.](#)

6.3. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.](#)

6.4. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.](#)

6.5. [Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.](#)

6.6. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

III. Визначте критерії розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень:

- 1) ст. 305 та ст. ст. 201, 321-1 КК України;
- 2) ст. 307 та ст. 309 КК України;
- 3) ст. 308 та ст. ст. 185, 186, 187, 312, 313 КК України;
- 4) ст. 314 та ст. 315 КК України.

IV. Визначте критерії відмежування суміжних складів правопорушень:

- 1) ст. 310 КК України та ст. 106-2 КУпАП.

V. Практичні завдання:

1. Андрейчук позичив у свого сусіда Власенка 5 000 грн., однак у обумовлений строк гроші не повернув, повідомивши, що зараз в нього скрутна життєва ситуація і він зможе віддати борг через тиждень. Проте ні через тиждень, ні через місяць кошти Власенку повернуті не були; на телефонні дзвінки Власенка боржник не відповідав, а у орендованій квартирі не з'являвся. Тоді Власенко разом з іншим сусідом Максимовичем вирішили «покарати» шахрая: озброївшись кастетами вони через балкон максимовича проникли до орендованої квартири Андрейчука та влаштували там обшук, в результаті якого знайшли срібний ланцюжок вартістю 2 200 грн. і 10 г гідазепаму, які Власенко забрав собі в рахунок бору. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Данильченко хотів незаконно перевезти до Республіки Польща через пункт перепуску Будомеж-Грушів виготовлені у підпільній лабораторії діонін (5 г) та перманганат калію (1 кг). Вказані речовини Данильченко планував за кордоном продати, однак у смт. Немирів Львівської області був затриманий співробітниками правоохоронних органів. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Тарасюк дозволив якийсь час пожити у своїй квартирі однокурснику Валентовичу, якого дружина вигнала з дому за систематичне куріння марихуани. Через декілька днів Валентович повідомив Тарасюку, що у нього ще залишилося 400 г висушеної коноплі і, за наявності відповідних пристосувань, з неї можна виготовити гашиш з метою їх спільного споживання. Тарасюку сподобалася ідея Валентовича, тому він придбав та передав останньому дві сталеві миски, декілька погонних метрів цупкої тканини та електричний чайник (загальна вартість – 800 грн), а сам поїхав на два дні у відрядження до обласного центру. Проте, коли Тарасюк

повернувся до своєї квартири, то виявив що зникли золоті прикраси та кошти на загальну суму 50 000 грн. Через декілька днів при спробі здати в ломбард викрадені у Тарасюка коштовності поліцією був затриманий Валентович, який на допиті засвідчив, що виготовляти гашиш він не збирався, а лише шукав привід для того, щоб залишитися у квартирі Тарасюка під час відрядження та спокійно там «понишпорити». Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. Мельниченко, виїжджаючи за кордон, обладнав у каблук свого черевика спеціальний тайник, куди сховав 12 л фосфіну. В ході його особистого огляду в аеропорту «Бориспіль» заховану речовину було знайдено. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Заремба запросив на святкування свого дня народження до ресторану «Ампір» компанію друзів. Під час святкування він запропонував Марії та Марті «зірвати ракету», після чого вони попрямували до туалету, де Заремба підпалив наповнену марихуаною цигарку і усі троє (передаючи цигарку по колу) викурили її. Проте, через декілька годин після цього Зарембі виявилось «замало» і він попросив свого знайомого Павла привезти йому ще одну таку ж цигарку; вони зустрілися у під'їзді Заремби, де разом її викурили. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20 грудня 1988 року № 995_096.
2. Конституція України : Основний Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
3. Кримінальний кодекс України : закон України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
4. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-Ш.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення : закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-Х.
6. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : закон України від 11 лютого 1995 року № 60/95-ВР.
7. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними : закон України від 10 лютого 1995 року № 62/95-ВР.
8. Про лікарські засоби : закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР.

9. Про затвердження Порядку видачі дозволів на право ввезення на територію України, вивезення з території України або транзиту територією України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 1997 року № 146.

10. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 року № 770.

11. Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 червня 2009 року № 589.

12. Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 серпня 2000 року № 188.

13. Про затвердження великих та особливо великих розмірів отруйних та сильнодіючих лікарських засобів, які знаходяться у незаконному обігу : Наказ МОЗ України від 31 серпня 2007 року № 511.

14. Про визначення понять «великі» та «особливо великі» розміри фальсифікованих лікарських засобів : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 22 квітня 2013 року № 321.

15. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 4 від 26 квітня 2002 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-02#Text>.

16. Практика розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : Узагальнення Верховного Суду України № 0011700-08 від 1 січня 2008 року. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-08#Text>.

17. [Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях щодо злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по травень 2020 року.](#)

18. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за квітень 2020 року ([Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення](#)).

19. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за жовтень 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення](#)).

20. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 року по 30 грудня 2020 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення](#)).

21. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за березень 2021 року ([Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення](#)).

22. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2022 року до 30 грудня 2022 року ([Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення](#)).

23. Бублейник В. А. Кримінально-правова характеристика незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконного збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів : навч.-практ. посіб. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. 152 с.

24. Дзюбинський А. В., Передрій О. І. Контрабанда наркотичних засобів через митний кордон України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Технічні науки*. 2018. Вип. 21. С. 111–114.

25. Женунтій В. І., Бабенко А. М. Незаконне культивування наркотиковмісних рослин: кримінально-правовий та кримінологічні аспекти, запобігання : монографія. Донецьк : Вебер (Донецька філія), 2009. 222 с.

26. Кримінальна відповідальність за контрабанду: національний та міжнародний досвід : монографія / Музика А.А., Савченко А.В., Процюк О.В. та ін. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2011. 276 с.

27. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, вчинених із залученням неповнолітніх та щодо неповнолітніх : монографія / Савченко А. В., Вартилицька І. А., Семенюк О. О., Луцак О. О. Київ : НАВС, 2016. 267 с.

28. Музика А. А., Горох О. П. Покарання за незаконний обіг наркотичних засобів : монографія. Хмельницький : Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. 256 с.

29. Музика А. А., Горох О. П. Покарання та його застосування за злочини проти здоров'я населення : монографія. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2012. 404 с.

30. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

31. Сорока С. О. Контрабанда наркотичних засобів: проблеми протидії : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 228 с.

32. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони : монографія. Київ: Атіка, 2004. 280 с.

33. Фріс П. Л., Шпілярович В. В. Деякі аспекти дослідження кримінальної відповідальності за порушення порядку переміщення товарів через митний кордон України. *Eurasian scientific discussions* [The XII the International scientific and practical conference December 18-20, 2022]. Barcelona (Spain), 2022. S. 534-542.

Семінарське (практичне) заняття № 4

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З НАДАННЯМ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ

Вивчаючи тему «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг», здобувачі повинні знати: що розуміється під службовою діяльністю та професійною діяльністю, пов'язаною з наданням публічних послуг; розуміти, які саме посягання на відносини у цій сфері будуть тягнути за собою кримінальну відповідальність; розрізняти спеціальних суб'єктів кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг; вміти давати характеристику об'єктивно-суб'єктивним елементам основних складів кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг; бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України, інші нормативно-правові акти та матеріали судової практики, що стосуються цієї теми.

I. Питання для обговорення:

1. Поняття корупційних кримінальних правопорушень та кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

2. Поняття службової особи та види службових осіб у кримінальному праві України.

3. Кримінально-правова характеристика окремих складів правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг:

3.1. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

3.2. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

3.3. Службове підроблення (ст. 366 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

3.4. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

3.5. Незаконне збагачення (ст. 368-5 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

3.6. Зловживання впливом (ст. 369-2 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

3.7. Провокація підкупу (ст. 370 КК України). Поняття, склад і види цього кримінального правопорушення та особливості його кваліфікації.

II. Завдання для обов'язкового вивчення:

1. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».

2. Проаналізуйте положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 року № 15 «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».

1. Проаналізуйте положення судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду:

3.1. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 2 листопада 2022 року у справі № 724/1590/19 (щодо об'єктивної сторони зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107219632>.

3.2. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 4 листопада 2021 року у справі № 751/10808/16-к (щодо перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101100307>.

3.3. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 14 травня 2019 року у справі № 283/1399/15-к (щодо ознак службової особи як спеціального суб'єкта злочину, передбаченого ст. 366 КК України) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82095791>.

3.4. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 30 січня 2020 року у справі № 371/1486/15-к (щодо суб'єктивної сторони службового підроблення, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87424158>.

3.5. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 4 червня 2020 року у справі № 742/318/18 (щодо суб'єктивної сторони службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89733004>.

3.6. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

від 13 січня 2021 року у справі № 243/1573/18 (щодо предмета службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042465>.

3.7. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 15 лютого 2021 року у справі № 727/5768/18 (щодо предмета службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95042465>.

3.8. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 5 липня 2021 року у справі № 659/1228/19 (щодо предмета службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98170667>.

3.9. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 14 вересня 2021 року у справі № 751/9365/15-к (щодо предмета службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99426266>.

3.10. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 16 лютого 2023 року у справі № 715/758/20 (щодо предмета службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109211505>.

3.11. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 1 вересня 2021 року у справі № 596/531/20 (щодо об'єктивної сторони (діяння) службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99426266>.

3.12. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 2 листопада 2022 року у справі № 243/1573/18 (щодо суб'єкта службового підроблення (ст. 366 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107219632>.

3.13. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 558/1199/16-к (щодо кримінальної відповідальності за одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86505861>.

3.14. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 21 вересня 2022 року у справі № 360/421/19 (щодо кримінальної відповідальності за одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106454411>.

3.15. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 26 січня 2023 року у справі № 532/1020/20 (щодо кримінальної відповідальності за одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України)) - <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108686181>.

III. Визначте критерії розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень:

- 1) ст. 364 та ст. ст. 364-1, 365-2 КК України;
- 2) ст. 365 та ст. 364 КК України;

- 3) ст. 366 та ст. ст. 364, 365 КК України;
- 4) ст. 368 та ч. 3 ст. 354, ч. 3 ст. 368-3, ч. 3 ст. 368-4 КК України;
- 5) ст. 368-5 та ст. 368 КК України;
- 6) ст. 369-2 та ст. 364 КК України;
- 7) ч. 1 ст. 369-2 та ст. 369 КК України;
- 8) ч. 2 ст. 369-2 та ст. 368 КК України.

IV. Практичні завдання:

1. Завідувачка магазином «Спорттовари» Раїсова, отримавши заяву робітника Костянтина про звільнення з роботи, провела з ним розрахунок, а заяву в контору «Спорттовари» не передала і на протязі кількох місяців вказувала в табелях, що він працює. Одержані, як зарплату гроші Костянтина в сумі 12000 гривень видавала тим працівникам магазину, які через відсутність вантажників у магазині виконували вантажно-розвантажувальні роботи. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

2. Майстер закрійного цеху взуттєвої фабрики Віктор часто сам проводив розкрій шкіри. Не маючи права виписувати наряди на своє ім'я, він записував виконану роботу в наряди робітників-розкрійників. Згодом вони передавали Віктору гроші за виконану ним роботу. Всього він отримав 15000 гривень. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

3. Рядовий поліцейський Максименко виконував вказівку про поставлення на засідання служби в справах дітей 16-ти річного Назарука. Останній опирався, намагався вирватися з рук поліцейського, а потім виламав дверцята автомашини й почав втікати. Максименко намагався догнати Назарука, потім дістав пістолет вигукнув «Стій буду стріляти!», але той не зупинявся. Тоді Максименко перший постріл здійснив у повітря, а другим вбив Назарука. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

4. До члена МСЕК Валусєва звернувся Микитюк, який повинен був проходити обстеження у МСЕК на предмет встановлення інвалідності й попросив посприяти в тому, щоб йому була встановлена не III, а II група інвалідності, пообіцявши дати за це 500 доларів США. Валусєв сказав, що це питання він сам вирішити не може, потрібно поговорити з головою МСЕК Зенюком, якому теж потрібно «дати». Микитюк попросив провести необхідні переговори з Зенюком і передати для нього гроші, що Валусєв і виконав. Микитюку була встановлена II група інвалідності, оформлені необхідні документи, хоча показань для цього не було. Інші члени комісії про це не знали, а при проведенні експертизи виявили неухважність. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

5. Богданченко і Гнатюк були притягнуті до кримінальної відповідальності за хуліганство. Дружина Богданченка ввійшла в контакт з

слідчим Макаруком, який за винагороду в розмірі 800 дол. США пообіцяв звільнити її чоловіка від кримінальної відповідальності. Про це дізналася дружина Гнатюка, яка попросила передати слідчому таку ж суму за звільнення від кримінальної відповідальності і її чоловіка. Дружина Богданченка погодилась і під час чергової зустрічі передала Макаруку 800 дол. США сказавши, що половина суми – за звільнення її чоловіка а половина – за звільнення Гнатюка. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

6. До водія таксі Іванченка звернувся помічник прокурора району Власенко з проханням допомогти викрити дорожньо-патрульного інспектора Артурова. З цією метою Іванченко навмисне грубо порушував Правила дорожнього руху – перевищував швидкість, проїхав перехрестя на дорожній сигнал світлофора на дільниці вулиці яку патрулював Артуров. Будучи затриманим Іванченко передав Артурову 5000 гривень за те, щоб останній не оформлював протоколу про ці порушення. Після отримання грошей Артуров був затриманий. Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Список рекомендованої літератури до теми:

1. Конвенція ООН проти корупції від 31 жовтня 2003 року № 995_с16.
2. Кримінальна Конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 27 січня 1999 року № 994_101.
3. Цивільна Конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією від 4 листопада 1999 року № 994_102.
4. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23 липня 1996 року № 995_788.
5. Конституція України : Основний Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР.
6. Кримінальний кодекс України : закон України від 28 грудня 1960 року № 2001-05.
7. Кримінальний кодекс України : закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III.
8. Про державну службу : закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII.
9. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII.
10. Про запобігання корупції : закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII.
11. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : закон України від 22 червня 2000 року № 1835-III.
12. Щодо надання роз'яснення термінів, які застосовуються у законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» : Лист Міністерства юстиції України від 18 грудня 2009 року № 967-0-2-09-22.

13. Про тлумачення понять «службова особа» та «посадова особа», використуваних у чинному законодавстві України : Лист Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2013 року № 610-0-2-13/7.2.

14. Про судову практику у справах про хабарництво : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 26 квітня 2002 року.

15. Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень : Постанова Пленуму Верховного Суду України № 15 від 26 грудня 2003 року.

16. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 13 травня по 17 травня 2019 року (Встановлення наявності чи відсутності ознак спеціального суб'єкту - службової особи при кваліфікації за ст. 366 КК України). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/KKS_20_06_2019.pdf.

17. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за грудень 2019 року (Питання кваліфікації злочинів). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/ogljad_12_2019.pdf.

18. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2020 по 30 грудня 2020 року (Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KKS_2020.pdf.

19. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за I півріччя 2021 року (Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KKS_za_pivrichchya_2021.pdf.

20. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду : Рішення внесені до ЄДРСР за період з 1 січня 2021 по 31 грудня 2021 року (Кваліфікація кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Ogljad_KKS_VS_za_2021.pdf.

21. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за вересень 2022 року (Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL:

https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_09_2022.pdf.

22. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за листопад 2022 року (Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_11_2022.pdf.

23. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за січень 2023 року (Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2020.pdf.

24. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (актуальна практика) : Рішення внесені до ЄДРСР за лютий 2023 року (Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг). Режим доступу. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_02_2023.pdf.

25. Практика застосування Верховним Судом України положень Особливої частини Кримінального кодексу України [уклад. О. П. Горох] ; За заг. ред. А. А. Музики. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 915 с.

26. Безгинський Б. Г., Кришевич О. В. Кримінальна відповідальність за незаконне збагачення в Україні : монографія. К.: Інтерсервіс, 2022. 140 с.

27. Дудоров О. О., Житний О. О., Задоя К. П. та ін. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Москаленко О.М., 2019. 464 с.

28. Максимович Р.Л. Поняття службової особи у кримінальному праві України : монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 304 с.

29. Марін О. Відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг : навчальний посібник / О. Марін. Київ : ВД «Дакор», 2021. 272 с.

30. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. 10-те вид., переробл. та допов. Київ : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.

31. Осадчий В. І. Корупційні злочини : монографія. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2016. 81 с.

32. Савченко А.В., Кришевич О.В. Злочини у сфері службової діяльності

та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : науково-практичний коментар до розділу XVII Особливої частини Кримінального кодексу України / За заг. ред. В.І. Шакуна. К.: Алерта, 2012. 160 с.

33. Слущька Т. І. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у сфері службової діяльності : навч. посіб. Київ : КНТ, 2007. 168 с.